

ГРЕЦІЯ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРИ.

БУЛИК М.В., старший викладач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики МДГУ

Одним з пріоритетних напрямів розвитку ЄС є активне впровадження інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ). Це, в свою чергу, передбачає активне використання населенням Європейського Союзу сучасних телекомунікаційних технологій, насамперед, мобільного зв'язку та мережі Internet в суспільно-політичному житті, економічних відносинах, побуті.

Основні напрями реалізації політики ЄС в даному напрямі сформульовані в програмі “Європейське інформаційне суспільство — 2010”, головним завданням якої є гарантування того, що громадяни країн-членів об'єднання, бізнес-структури та національні уряди будуть удосконалювати практику використання інформаційно-комунікаційних технологій в своїй діяльності. Пріоритетами програми є формування “Єдиного Європейського Інформаційного Простору” для впровадження принципів вільної конкуренції на ринку медіа-послуг; збільшення інвестицій в наукові дослідження в сфері ІКТ; покращення якості життя населення ЄС через вдосконалення послуг в даній області. Основна увага при цьому приділяється розвитку мобільного телефонного зв'язку та технології широкополосний Internet.

Розвиток мобільного зв'язку в Греції почався, як і в цілому в ЄС, на початку 1980-х рр. Але при цьому, він залишався доволі складним в керуванні та дорогим у користуванні. Це спричинило до того, що в 1995 р. в Греції лише 3 особи на 100 жителів мали такий телефон. Слід відзначити, що в середньому по країнам ЄС-15 цей показник становив в 1995 р. 6 чоловік, а в Швеції, зокрема, становив 23 людини на 1000 жителів країни [1]. В другій пол. 1990-х рр. процес поширення мобільних телефонів став більш активним, чому сприяло зменшення вартості такого зв'язку. В 2000 р. в Греції нараховувалося 54 власника мобільного телефону на 100 жителів, що разом з тим, все одно становило менше, ніж в середньому по ЄС-15 — 63 користувачі на 100 жителів. В 2005 р, коли востаннє проводилося подібне дослідження, в Греції рівень впровадження мобільного зв'язку досяг 84 користувача на 100 жителів. Для порівняння в Італії цей показник становив 115 користувачів на 100 жителів, в Португалії — 111 чоловік, ЄС-15 — 107 користувачів, ЄС-25 — 95 відповідно. Причини подібного відставання слід бачити в таких чинниках, як бідність значної частини населення, в особливості того, що проживає віддалено від центральних регіонів; географічні умови, які заважають поширенню мобільного зв'язку, в особливості в гірській місцевості; певна консервативність греків, в особливості старшого покоління та тих, хто проживає в сільській місцевості.

Автором проаналізовано стан використання населення Греції в домашніх умовах персональних ЕОМ та технології Internet. Окрім, власне, з'ясування ступеню розповсюдження сучасних інформаційних технологій в Греції, ця таблиця опосередковано дає уявлення про рівень матеріального забезпечення населення країни та їхньої зацікавленості у використанні подібного обладнання, а, відповідно, і інтегрованості до спільного європейського інформаційного простору.

Насамперед, слід відзначити, що подібні дослідження почали проводитися в Європейському Союзу в 2002 р., коли середньостатистичні показники доступу до персональних ЕОМ в домашніх умовах по ЄС-15 становили 50 % від загальної кількості. При цьому в Греції лише 25 % сімей мали можливість володіти домашнім комп'ютером. Слід відзначити, що в той же час в Португалії таких нараховувалося 27 %, а в Італії — 40 % відповідно. Фактично, всі три середземноморські країни не дотягували до показників ЄС-15. В подальшому ситуацію в Греції вдалося дещо виправити, так в 2005 р. сімей, що володіли персональним ЕОМ нараховувалося вже 33 %, але, в той же час, в Португалії їх стало 42 %, в Італії — 46 %, а в цілому по ЄС-15 — 63 %. Більш того, навіть з врахуванням нових членів Європейського Союзу середні показники об'єднання були кращі — 58 %. Останні оприлюднені дані стосувалися 2006 р, коли в Греції кількість сімей, що мали персональні ЕОМ сягнула 37 %. В той же час, в Португалії їх стало на 3 % більше, ніж в 2005 р., Італії частка таких сімей склала 48 %, тобто майже половину від загальної кількості. В цілому ж по країнам ЄС-15 цей показник склав 66 %, а по ЄС-25 — 62 %.

Таким чином, Греція на сьогодні за рівнем використання в домашніх умовах персональних ЕОМ відстає від абсолютної більшості країн-членів Європейського Союзу.

Подібні результати спостерігаються і в сфері використання мережі Internet в домашніх умовах. В 2002 р. сімей, що мали доступ до Internet в Греції нараховувалося всього 12 % від загальної кількості. Для порівняння в Португалії в той же період цей показник становив 15 %, в Італії — 34 %, в середньому по країнам ЄС-15 — 39 % відповідно. В 2005 р. в Греції доступ до Internet в домашніх умовах мали 22 % сімей, за середніх показників по ЄС-15 — 53 %, а по ЄС-25 — 48 %. В 2006 р. чверть сімей Греції мали Internet вдома, в той же час в Португалії таких нараховувалося 36 %, в Італії — 44 %, в середньому по країнам ЄС-15 — 57 %, по країнам ЄС-25 — 52 %.

Досить низькою залишається в Греції і якість послуг, що надаються Internet-провайдерами. Так, в 2005 р. менше 1 % грецьких сімей використовували технологію широкополосного доступу в мережу Internet, і 21 % використовували телефонні лінії та модеми, що, певним чином, обмежує можливості мережі і є морально застарілим [2]. В 2006 р. частка сімей, що користуються технологією широкополосного доступу до Internet в Греції незначно збільшилася — до 4 %, в свою чергу, модеми та телефонні лінії застосовуються 21 % грецьких сімей [3]. Вселяє надію в цій ситуації, той факт, що поступово все ж таки починає поширюється саме використання технології широкополосного доступу до мережі Internet за рахунок зменшення кількості абонентів, що користуються телефонними модемами. Водночас майже у всьому Європейському Союзі переважає саме перша технологія, вона покладена в основу концепції Єдиного Європейського Інформаційного Простору. Так, в середньому по країнам ЄС-27 34 % сімей мали доступ до Internet через використання широкополосного доступу, і лише 18 % — через телефонні лінії.

Необхідно розглянути рівень використання персональних ЕОМ та мережі Internet окремими групами населення Греції в порівнянні з іншими країнами ЄС та середньостатистичними даними по об'єднанню. Так, зокрема, 31 % чоловіків та 26 % жінок в Греції користуються комп'ютерами на роботі та в побуті, для Португалії ці показники становлять 43 % та 36 % відповідно. В Італії серед чоловіків таких нараховується 46 % і 35 % жінок володіють персональними ЕОМ та вміють працювати в мережі Internet. Слід зазначити, що всі три країни не дотягують до середніх показників Європейського Союзу в цілому. Так, в країнах ЄС-25 62 % чоловіків та 55 % жінок володіють комп'ютером.

Рівень обізнаності в даній сфері напряму залежить і від віку населення в Греції та інших країнах. 55 % населення країни у віці від 16 до 24 років мають навички користування комп'ютером та мережею Internet. В Португалії таких нараховується 78 %, в Італії — 71 %, в середньому по ЄС-25 — 85 % відповідно. В свою чергу, кількість користувачів комп'ютерами в Греції зменшується до 34 % серед тих, кому від 25 до 54 років. В той же час серед португальських однолітків їх нараховується 44 %, в Італії таких майже половина — 49 %, в цілому по ЄС-25 — 66 %. Найгірша ситуація з навиками володіння персональним комп'ютером та мережею Internet серед тих, кому за 55 років. Таких в Греції всього 6 %, водночас в Португалії їх 9 %, в Італії — 12 %, а в середньому по країнам ЄС-25 — 29 %.

Ще однією важливою передумовою в процесі оволодіння комп'ютерами є наявність освіти. Кількість користувачів прямо пропорційна більш вищому її рівню. Так, зокрема, серед тих греків, хто зовсім не має освіти, або зупинився на початковому етапі, лише 9 % мають навички користування персональним ЕОМ. Цікаво, що в Португалії таких набагато більше — 24 %, в Італії їх частка не опускається нижче з відмітку в 19 %, в середні показники по країнам ЄС-25 взагалі сягають 36 %. Серед тих, хто має диплом про середню освіту в Греції, 39 % від загальної кількості володіють навиками роботи на комп'ютері, водночас серед португальців відповідний показник становить 86 %, італійців — 62 %, в середньому по країнам ЄС-25 — 66 % відповідно. Набагато краще виглядає ситуація з тими, хто завершив один з вищих навчальних закладів Греції. Тут частка користувачів персональних ЕОМ сягає 67 %, що значно вище, ніж серед осіб з початковою або середньою освітою. Водночас в Португалії серед власників дипломів про вищу освіту тих, хто володіє навиками роботи на комп'ютері нараховується 90 %, в Італії — 80 %, в середньому по ЄС-25 — 86 %.

Причини подібного феномену слід бачити не лише в небажанні або відсутності функціональної необхідності володіння такими навичками, але й особливостях національних систем освіти країн Європейського Союзу. Крім того, певну роль відіграє тут той факт, що в Греції домінує державна освіта, яка є безплатною, але при цьому дещо обмеженою у фінансових коштах.

Низький, як в цілому для Європейського Союзу, рівень використання мережі Internet в домашніх умовах, негативно продукується і на якість відповідних інформаційних послуг. З 20 основних суспільних послуг, що входять до т.зв. “електронного уряду”, в Греції доступні лише 5 — 6 [4]. При цьому середній показник по країнам ЄС-25 становить 52 %. В таких країнах, як Австрія або Естонія, він досягає 80 %, в Португалії та Італії становить близько 60 % від всієї кількості суспільних послуг.

В цих умовах відбувається взаємовплив процесів, пов’язаних з тим, що, з одного боку, обмеженість даних суспільних послуг призводить до незацікавленості грецького населення в їх використанні. А з іншого боку, невелика кількість користувачів не стимулює до подальшого активного розвитку інформаційно-телекомунікаційної сфери. На підтвердження цього, Євростат наводить дані, що свідчать про те, що в Греції в 2006 р. лише 9 % осіб віком від 16 до 74 років користуються послугами “електронного уряду”. Для порівняння, в Португалії таких користувачів нараховується 17 %, в Італії — 16 %. Найвищі показники в сфері використання послуг “електронного уряду” продемонстрували Нідерланди та Швеція, де ними користуються 52 % осіб віком від 16 до 74 років. Середній показник серед країн ЄС-27 в 2006 р. становив 24 %. Фактично, Греції в даній сфері поступилися лише Болгарія (8 %) та Румунія (3 %) [5].

В рамках взаємодії з органами державної влади за допомоги мережі Internet 6 % осіб віком від 16 до 74 років використовували його для отримання офіційної інформації, 1 % — для отримання спеціальних форм документів та 2 % — для відправки файлів з даними формами. Водночас, в середньому в країнах ЄС-27 21 % населення віком від 16 до 74 років використовує мережу Internet для отримання офіційної інформації від органів державної влади; 13 % надає перевагу електронному шляху отримання офіційних форм і 9 % вважає зручним для себе спілкуватися з владою через відправку електронних файлів з необхідною інформацією.

Протилежна ситуація в сфері використання технології Internet склалася в діловому житті. Так, в 2006 р. частка підприємств Греції, які використовували технологію “електронного уряду” для спілкування з органами державної влади склали 84 % від їх загальної кількості. Слід відзначити, що підрахунок проводився серед тих підприємств, які мали в своєму штаті 10 і більше робітників. Цікаво, що в Португалії цей показник не перевищив 60 %, в Італії становив 87 %, а в середньому по ЄС-27 — 63 % відповідно. При цьому електронному шляху відправки відповідних офіційних форм та платежів надали перевагу 76 %, що на 20 більше, ніж в 2005 р. в Італії частка таких підприємств в 2006 р. становила 49 %, в Португалії 54 %, в середньому в країнах ЄС-27 — 44 % відповідно. Фактично, Грецію випередила лише Фінляндія, в якій 78 % підприємств надають фінансові та інші звіти за посередництва мережі Internet [6].

Таке широке проникнення сучасних інформаційних технологій в сферу бізнесу за відносно слабкого їх розповсюдження в домашньому побуті потребує пояснення. Насамперед, слід відзначити, що центром ділового життя в Греції вважається столичний район, зосереджений навколо Афін та м. Салоніки. Саме там знаходяться більшість компаній, які є активними користувачами мережі Internet, і які забезпечують високі показники її використання. По-друге, грецький уряд розробив технологічно нескладну та максимально сприятливу для підприємців систему електронної документації, що, в свою чергу, забезпечує їх зацікавленість у використанні даної технології. Слід також відзначити, що свою роль тут зіграли і певні рекомендації влади щодо необхідності використання даної системи.

Перелік літератури

1. EU integration seen through statistics. Key facts of 18 policy areas. — Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2006. — P. 95.
2. Europe in figures. Eurostat yearbook 2006-2007. — Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007. — P. 256.

3. Europe in figures. Eurostat yearbook 2008. — Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. — P. 485.
4. Europe in figures. Eurostat yearbook 2008. — Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. — P. 487.
5. Europe in figures. Eurostat yearbook 2008. — Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. — P. 488.
6. Europe in figures. Eurostat yearbook 2008. — Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. — P. 490.